

Pas baba e u ke Pol tifre fang Korin

¹ Yau Pol, ya na apostel ke Yesus Kristus, ususi e fabur ke Deo. Kama Timoti, se e ta tualikrer ilo bala Kristus, kama seti e pas gii tif gam na tongge ilo sios ke Deo aina Korin ma tifre tongge nano ke Deo ilo bala Prowins ina Akaiya.

² Deo Tamrer ma Taufi Yesus Kristus ruw tengis kemi ma ru ku pete balamas i gam.

Deo e petpete balamas i re mara ge ri titinge lo

³ Katfariis tife Deo, se e ta Tamow e Taufi kiar, Yesus Kristus ma e ta Tamow e fan mara fatengis ma e ta Deo na petpete balamas ire tongge lo biing e mel e mafet.

⁴ Ma i e petpete balamas i kiar lo fan mara biing kiar tongeni e fan mafet, usi ini kiar u fasi una pete balamas ire fa a ri ka ta ilo bala sese fan matmatan mafet ine balamaris a kiar kabuk bom kepe singe Deo.

⁵ Le e su ngo aregii ongker Kristus e sam kepe, e fafonsi e fan ninliu kemem, ilea, tikin lo Kristus, Deo eu fafonsi kiar ming ine balamaris.

⁶ Gii le kemem ku kepe e mafet, e ta una pete balamas i gam ma una faliunge gam. Le Deo ku pete balamas ine balbalmem, e ta una pete balamas i gam, iya ku fafuutngeni e sinang na balamas una ti rawas ilo bala tikii fan mafet gii kemem ka kepkepe.

⁷ Kemem titinge tikin ini gam u kepe kausi lo mara mok gii, anwarow kemeu parfat ini lo tikii sal gam kepkepe fan mafet aregii kemem ka kepkepe, ma Deo eu pete balamas i gam aregii i ka petpete balamas i kemem.

⁸ Tanga tualikmem, kemeu bura ini gam u parfat lo singmat na mafet e kep kemem ulo Prowins ina Eisia. Mafet a e bakir tikin, gii ka suleuf kemem ma e kulfi e rawas kemem. Ilea, gii kemem kabuk la sangfi ini kemem u famete.

⁹ Yow, kemem kepe e matan mafet a fong kalu ka kepe lo biing i e ongni e kalu na anganggon e peteng tifi ini i e samusu met. Mafet gii e puek usi ini kemem u tibi titinge lo kemem tibom, safle ini lo Deo, se e famfamtet familre fan minet.

¹⁰ Ma i e sau faliunge kemem kosnge mok saksak sekit gii ka fasi una paketmet i kemem, ma wimi ming, i eu faliunge kemem. Ma kemem sam tafu e titinge ilo ini fan mara biing i eu falfaliunge kemem,

¹¹ aregii gam ka ulules kemem ine fan nining kemi. Wimi tongge fuunfuun ri ku aro singe Deo lo fan mok i e sam gow fofoes lo kemem are kokos lo fan nining kere tongge fuunfuun.

Pol e iksi e sinangu tura fam fagati kia

¹² Kemem ketnge kemem aregii: Sinsinangumem e fanangsi ini kemem sam usi e sinang e kalkaliis ma e tikin ma e sa la singe Deo, biing kemeu melmel tura re tongge tinglo nal, ma ming biing ya melmel uwa tura gam. Kemem tibi usi e ti sangsang tinglo nal, kemeu melmel ususi e warfakausi ke Deo.

¹³ Anwarow kemem tibi seti e ti mok gii gam ku tibi fasi una wese, tam gam ku tibi fasi una ten use pimpiku.

¹⁴ Famu, gam sam ten balik usi kemem, ma gii ya bura ini gam u ten sekit, usi ini lo biing Taufi Yesus eu mil, gam u ketnge kemem ma kemem ku ketnge gam.

¹⁵ Anwarow ya titinge tikin aregii, ya fagati ini yau puek famu talo gam usi ini gam u fa-u kepe e faules.

¹⁶ Ya sau fagati ini yau la fu lo gam lo fines kiang wina la ina Masedonia ma una mil usi gam tingna Masedonia, ma wimi gam ku tule yau lo fines kiang una la wina Judia.

¹⁷ Biing ya fagati e sangsang a, gam sang ini ya ikikis faliu ine fam fagati kiang, tam ya fagati are fan sangsang kere tongge tinglo nal gii, ini ilo bala tikii mange, ya ku mangeuf ine “Yow,” ma “E tam”?

¹⁸ Gau parfat ini Deo e sagisu fafawetu e fan warwar kia, iya, fan sesnge kemem tif gam eu tibi ta “Yow” ma “E tam” nano.

¹⁹ Le, Sikow e Deo, Yesus Kristus, se Yau, Sailas ma Timoti kem tuul sam sesngeni e sunwar lo tif gam, i e tibi ta ini “Yow” ma “E tam” nano, safle ilo i e su ta “Yow” lo an mara biing.

²⁰ Mok gii e ten, anwarow e fis e warfot Deo e sam gow lewa, i e sau fawetu tikin lo Kristus. Iya ilo Kristus, kiar war ini “E tikin” una tow e nawen tife Deo.

²¹ Gii Deo tibom, i e gorot kemem tura gam, kiar ka ti rawas ilo Kristus. Deo e sam wel lo kiar,

²² ma ka towfu e panta aiya ilo kiar ma ka tafu e Tangwa Riis ilo balbalrer are limlim una fanangsi

ini i eu fen kiar ine konona fan mok wimi.

²³ Deo e par yau ini ya tibi guruh i gam ine sunwar gii, ya tibi mil una Korin, anwarow ya tibi bura ini yau la porau gam are gam ka kepe e ti mafet.

²⁴ E tibi ta ini kemem u tungen gam use sa gam u titinge lo, sakle kemeu faim tura gam use fefeal kemi, anwarow gam ti rawas, tikin lo titinge.

2

¹ Iya, ya ka fagati ini yau tibi mil usi gam, usi ini yau tibi la parau gau mil ma gam ka sangkuuluung ming.

² Anwarow le ya ku pete sangkuuluung i gam, se gii kamu pete fefeal i yau? E tek tikas ming, e su ta gau mung a ya ka pete sangkuuluung i gam.

³ Ya siisiit aregii ya kabuk siisiit, usi ini biing ya sam sa la, yau tibi kepe e ti mafet singre fa a ri fasi una pete fefeal i yau. Ya titinge tikin ini gam nano, gam u fefeal tiim tura yau.

⁴ Anwarow biing ya siisiit tif gam, ya siisiit tura singmat na sangkuuluung, balang e mafet ma darun matang ka riring fuunfuun. Ma e tibi ta ini una pete sangkuuluung i gam, safle e ta ini una fanangsi gam ini ya bur gam tiktikin.

Sangintafngi e tubiil ke kalu e gow e tubiil

⁵ Le tikas kabuk pete sangkuuluung ine neng, i e pete sangkuuluung bakir i gam iyat i yau, sakle e tibi bakir tibom e sangkuuluung a.

⁶ Ma ongker fa fuunfuun lo gam ri sam tow tifi, e fasi lo.

⁷ Sakle gii, e kausi ini gam u sangintafngi e tubiil kia ma gam ku pete balamas ini, are singmat na sangkuuluung a kam afit kiruurngeni.

⁸ Iya, ya ka war rawas sing gam ini gam samusu fanangsi ini gau bura tiktikin.

⁹ Anwarow gii ya ka siisiit tif gam e ta ini una tof gam ma una pari ini gau fasi una ti rawas ilo bala fatof, gam ku usi e mara mok, tam e tam.

¹⁰ Le o ku sangintafngi e fan tubiil ke tikas, yau ming, yau sangintafngi e fan tubiil kia. Ma sa ya sam sangintafngi, le ku mel e ti mok una sangintafngi, ya sam sangintafngi na mata e Kristus, nafomi,

¹¹ usi ini Satan eu tibi fasi una bero i kiar ine fang guruh kia. Anwarow kiar, gii kiar sau parfat lo sangsang kia.

Tongge na faim ilo bala war a-uu fuu

¹² Iya, biing ya la una Toroas una la sesngeni e Konona Sunwar lo Kristus, ma ya ka pari ini Taufi e sam ipki e neng e matangkon tif yau,

¹³ ya tifik la ongni ini ya sau balamas, anwarow ya tibi la tupngeni e tuaklik, Taitus uwa. Iya, ya ka tule ri ma ya ka la sekit una Masedonia.

¹⁴ Sakle ya aro singe Deo, anwarow i e sagisu famfamu i kiar ilo bala Kristus, are tong king a kabung kulfi e fapaket kia tura re tongge na matamfais kia. Ma kam tule kemem ka la falek una la sesngeni e Konona Sunwar lo Kristus, are angkif e kifeni e sanow e ton mok ka la falek, usi ini tongge nano ilo an mara male riu parfat lo.

¹⁵ Anwarow kemem ngo are sanow e Kristus e la tife Deo ma e omseni e mara male falifu ire fa a, Deo ku faliungeri ma fa a, ri ku tam iri.

¹⁶ Tifre seri a ri ku tam iri, kemem ngo are sanow e minet, safle tifre seri a Deo ku faliungeri, kemem ngo are sanow e ninliu. Ma e tuntun tikin ini tikas ku fasi una kepe e faim gii.

¹⁷ Kemem tibi ngo are fa a, ri ka iksi e Sunwar ke Deo tura sinang na muk ri ka umumat lala una kepkep fiimfiil. Safle ilo Kristus, faim kemem e tikin na mata e Deo, anwarow i tibom e sam tule kemem.

3

¹ Areini, kemem tofo una bom kep bakir lo kemeu mil? Tam, kemem samusu kepe tom pas ri seti tif gam, tam, gam seti tifri ine ti ton sunwar ilo bala una peteng ten ini kemem na tongge kausi, are fanenger fan tongge?

² Gam tibom, gam ta pas kemem, kemem siitufu ilo balbalmem, tongge nano ri sau parfat lo melmel kemi ma tongge nano ri sam wese.

³ Gau fanangsi ini gam tibom gam ta pas e la singe Kristus ma e fanangsi ini gam ta amfingow e faim kemem. Kristus e tibi siisiit ine ti pen, i e siisiit ine Tangow e Deo se e liuliu. I e tibi siisiit ulo poktow e ti an sepim fat, sakle i e siisiit ulo busbusa re tongge.

⁴ E miil sing kemem una war aiya, anwarow lo tiim kemem tura Kristus ma na mata e Deo, kemeu parfat ini fan mok gii e tikin.

⁵ Kemem parfat ini kemem tibom kemem tibi fasi una gow e fam faim gii, sakle rawas gii e puek singe Deo.

⁶ I tibom e gorot kemem, kemem ka fasi una faim are tongge na faim ilo bala war a-uu fuu - e tibi ta ini lo fam fafanau ri siitufu, sakle tinglo Tangwa Riis; le fam fafanau a e petpete met ire tongge, sakle Tangwa Riis e towtow e ninliu.

Finaswen lo war a-uu fuu

⁷ Gii le fafanau lewa Deo kabuk tow tife Moses, lewa ri kabuk seti ulo fumat e puek tura finaswen ke Deo, fan Israel ri tibi fasi una alal kausi lo mata e Moses, anwarow lo finaswen a ka sosok tinglo mata, ma e tikin biing ansinsokow e finaswen a e pupu lala tinglo mata, uwa ri tibi fasi una par use mata.

⁸ Safle finaswen lo faim ke Tangwa Riis e ta iyat ine finaswen lo fafanau ke Moses.

⁹ Le fafanau a ka petpete met ire tongge ka mel e finaswen lo, e tikin, finaswen lo faim una fakalkaliisngere tongge, e ta iyat ine finaswen lo fafanau!

¹⁰ Iya, sa lewa ka mel lo finaswen, gii lo parpar falifu lo tura finaswen lo war a-uu fuu, e par areini e sam tek ti finaswen lo.

¹¹ Ma le mok a ka puek famu ma ka mel e finaswen lo, e sau pupu lala, e tikin, finaswen lo mok a ka tibi fasi una rop, e ta iyat ine finaswen lo mok a ka puek famu.

¹² Ilea le kiar ka titinge lo war a-uu fuu a, kiar tibi fasi una soke.

¹³ Kemem tibi ngo are Moses, se e lokloku e mata ine sun laplap una fafakale lo fan Israel una

tibi alalal lo mata biing ansinsokow e finaswen a e pupu lala.

¹⁴ Sakle sinangu ri e kut, iya, ka muut lo biing gii, tikii sun laplap a e kalkaleni iwa e matmat ri biing ri wese e war a-uu ting famu. Ri tifing kepu fu, anwarow ilo Kristus tibom, Deo e fasi una kepu fu.

¹⁵ Ka muut geinggii ming, biing ri wese e fafanau ke Moses, neng e sun laplap e loku e balbalri.

¹⁶ Sakle lo biing sese kaltu e mil use Taufi, sun laplap a Taufi eu kepu fu tinglo mata.

¹⁷ Taufi e ta Tangwa ma sese kaltu a ka mel e Tangow e Taufi ilo, i eu suu kosnge rerek lo fafanau ke Moses.

¹⁸ Ma kiar na seri a ka tek ti sun laplap eng kaleni e matmatrer, finaswen ke Taufi e sosok ilo kiar ma ka ikis kiar ka la ngo are i tibom tura finaswen e fafafa lala, iya ka puek singe Taufi, se e ta Tangwa.

4

Deo farawasnge kiar una gow e faim kia

¹ Ilea, kemem u tibi golgol e fofomem una gow e faim a, le tikin lo fatengis ke Deo, i e tow e faim a tif kemem.

² Safle kemem sam la kosnge fan sinang saksak a ka fapueku e an maiyai gii tongge ri ka gorgorot borong ini. Kemem tibi faim ine anggurum ma kemem tibi ikis fafalek ine bala e sunwar ke Deo. Safle, kemeu fanangsi e antikin. Ma lo sinang gii, kemeu fanangsi kemem tibom tife sinsinangure

tongge usi ini riu parfailmi ini kemeu petpeteng tikin nanmata e Deo.

³ Ma le konona sunwar gii kemem ka sesengeni ka keskum ilo pikliu e ti sun laplap, e tikin ini e keskum ming singre tongge a ri ka ta ilo sal una tam ini,

⁴ le deo tinglo nal gii, e sau pete baf ine sinsinangure tongge a ri ka tibi titinge, usi ini riu tibi fasi una pari e anten tinglo konona sunwar lo finaswen ke Kristus, se e ta poksenge lo Deo.

⁵ Kemem tibi sesngeni e ti sunwar lo kemem tibom, e tam. Sakle kemem sesngeni e sunwar lo Yesus Kristus are Taufi ma kemem ka ngo are tongge na faim fofoes kiam nafow e Kristus.

⁶ Le Deo se e war aregii, “Anten sosok ilo bala anor,” i e sam gow ming e anten kia una sosok ilo busbusrer una tow tif kiar e anten lo parfat lo finaswen ke Deo ilo mata e Kristus.

⁷ Gii, anten a e sam sosok ilo busbusrer, sakle kiar tibom kiar ngo are fan sospen a ri ka binga lo nal ma e fasi una tapot saupe, usi ini eu fafanas ten ini rawas bakir kiar gii, e ta singe Deo ma e tibi ta ini kiar tibom. ⁸ Mara mafet e taftafing kemem tinglo mara galgalu, sakle e tibi fasi una of kemem. Kemem sangsang fuunfuun, sakle kemem tibi fofu main.

⁹ Tongge ri berbero i kemem, sakle Deo e tibi lala kosing kemem. Ri siiuf kemem, sakle ri tibi bero i kemem.

¹⁰ Kemem sagisu kepkepe lala e minet ke Yesus ilo fofomem, usi ini ninliu ke Yesus eu fafanas ten ilo fofomem.

¹¹ Le kemem na seri a kemem ka liuliu, ri sagisu fafen i kemem tife minet nafow e Yesus, usi ini

ninliu kia eu fafanas ten ilo fofomem a ku met.

¹² Iya, minet e faim ilo kemem, sakle ninliu e faim ailo gam.

¹³ Ri sam siitufu ilo sunwar pepe aregii, “Ya titinge, iya ya kabuk war.” Ine tikii tangwa na titinge a, kemeu ming kemem titinge, iya kemem ka war,

¹⁴ anwarow kemeu parfat ini se gii ka famtet famila e Taufi Yesus tinglo minet, i ming eu famtet famil kemem tura Yesus ma ku feti kemem tiim tura gam na mata.

¹⁵ Fan mara mok gii e ta use kausi lo gam, usi ini fatengis a ka pupuek talo fuunfuun lo re tongge, eu fasi una gau ri, ri ku katfariis fuunfuun ine Deo, ma Deo ku kepe nawen ma katfariis.

¹⁶ Iya, kemem ka tibi fofu main ilo busbusmem una musmusngeni e faim kia. E tikin ilo fofomem ina male e sau balasak, sakle ilo busbusmem, kemem pupuek kausi mil lo tikii neng tikii neng e biing.

¹⁷ Le fan mafet gii kemem ka kepkepe e su balik ma eu tibi tapak ini ma ku rop. Ma fan mafet a riu faimngeni e konona finaswen ilo kemem. Finaswen gii e kulfi e mara mafet nano, ma eu ngongo bingne bingne.

¹⁸ Iya, kiar u tibi su alal tanganga lo fan mok a kiar ka fasi una pari, e tam, kiar samusu alal tanganga lo fan mok a kiar ka tibi fasi una pari. Le fan mok a kiar ka fasi una pari eu su pospos e biing ini ma ku rop, sakle fan mok a kiar ka tibi fasi una pari eu ngongo bingne bingne.

5

Pinumforer fuu

¹ Kiar parfat ini gii pinpinumforer e ta fel tinglo nal gii, gii kiar ka melmel ilo gii ma eu sak. Ma e mel e neng e fel Deo eu tow tif kiar. Fel a tongge ri tibi feti ine limlim ri. I e ta fel ilo balambat ma eu ngongo bingne.

² Gii kiar melmel tura sangkuuluung ma kiar bura tikin ini kiar u pilpiliis ine fam fel fuu tinglo balambat,

³ anwarow le kiar ku los lo fan mok tinglo balambat, kiar tibi fasi una biilbiil.

⁴ Biing kiar liu uwa ulo pinumforer gii, kiar kepe e mafet ma ongker, anwarow kiar tibi bura ini kiar u keseufu e fang kolos ma kiar ku su ngongo biilbiil, sakle kiar bura una los lo fang kolos tinglo balambat usi ini pinumforer gii una met, eu kepe ninliu tikin.

⁵ Deo tibom e sau fagati kiar una kepe e ninliu gii, ma e sam tow e rawas ke Tangwa Riis tif kiar are limlim una fanangsi ini kiar u kepe e ninliu a.

⁶ Ilea kiar ka titinge ma balamas ma kiar parfat ini e fis e biing kiar ta uwa ulo bala pinpinumforer, kiar ta i tapak ine Taufi.

⁷ Kiar melmel tura titinge, kiar tibi melmel ususi e fan mok kiar pari.

⁸ Kiar titinge ma balamas ma kiar fabur una tii kosngi e pinpinumforer tinglo nal gii, ma kiar ku bura una la melmel tura Taufi ilo anwaran male kiar.

⁹ Ilea, le ku ta ini kiar ta iwa ilo pinpinumforer tam kiar sam la kosngi, kiar u gow ku ta ini

sangsang bakir kiar ini kiar u fakausi e bala e Deo.

¹⁰ Anwarow, kiar nano kiar u ta ilo anganggon ke Kristus. Ma le kiar kabuk gow e konona fan sinang, tam fan sinang saksak lo biing kiar ta uwa ulo pinpinumforer, tikii neng tikii neng lo kiar eu kepe fimfiil ususi e fan sinang i e sam gow.

Faim una fafariis ma tiiu mil tura Deo

¹¹ Ilea, kiar sokeni e Taufi, iya kiar ka faim rawas una tatfeni e sinsinangure tongge una titinge lo. Deo e ten usi kemem, ma ya bura tikin ini gau ming gam u ten.

¹² Kemem tibi lam gam ine sunwar gii ini gam ku peteng ini kemem ta tongge riis. E tam, kemeu bas ine neng e parpar ini gam ku fefeal lo kemem, usi ini gam u fasi una koso tifre seri a ri ka fefeal lo fam parpar ina male, ma ri ka tibi fefeal lo fan mok ilo balang kaltu.

¹³ Le kemem ku lomba, tafu, kemem u su lomba nafow e Deo. Ma le sinsinangumem ku riis, e ta use kausi kemi.

¹⁴ Le fabur ke Kristus e famfamu i kiar, anwarow kiar parfat ini e su tikii neng e sau met usi kiar nano, iya, kiar nano ming kiar kabuk met.

¹⁵ Ma i e sau met usi re tongge nano, usi ini seri a ri ka liuliu, ri mu tibi melmel ususi e fabur keru tibom sakle riu melmel ususi e fabur ke se gii kabuk met usi ri ma Deo kabuk famtet familia.

¹⁶ Iya, ting geinggii ma ku la, kiar u tibi ikсени e tikas ususi e fan sangsang tinglo nal. E tikin, famu, kiar ikсени ming e Kristus aregii. Safle gii, e sam tam.

¹⁷ Ilea, le sese ti kaltu ku sok ilo Kristus, i e sam ta neng e kaltu; ninliu ting famu e sam la kosngi, ma neng fuu e sam tofnge!

¹⁸ Fan mara mok gii e ta singe Deo, se e sau fariis famil kiar, kiar ka tiim tura, tikin lo Kristus, ma ka tow e faim una fariis familre tongge ri ku tiim tura tif kemem:

¹⁹ ma faim a e ngo aregii, Deo e farfariis familia e nal una tiim tura, tikin lo Kristus tibom. I e am tibi sangsang use fan tubiil keri. Ma i e sam tow e sunwar lo faim una fariis familre tongge una tiim tura tif kemem.

²⁰ Iya kemem keptafu e Kristus una sesngeni e sunwar kia. E su ngo aregii ini Deo tibom e tautau ire tongge nano tikin lo ngusngusmem. Nafow e Kristus kemem gatom fangfangte gam aregii: Tiiu mil tura Deo.

²¹ Deo e gow e se e tek ti tubiil kia ka ta kaltu na tumtubiil una ules kiar, usi ini tikin lo i, kiar u puek riis nan mata e Deo.

6

¹ Are tongge na faim ke Deo, kemem war rawas sing gam ini gam u tibi kepe e fatengis ke Deo are mok fofoes ma ku tek ti amfirow.

² Anwarow Deo e sam war aregii,

“Lo biing kiang una are o, ya sam ongen o,
ma lo biing una faliunge o, ya sam ules o.”
Ya peteng tif gam, geinggii e ta biing na are ke Deo, ma geinggii e ta biing na faliunge.

Fan mafet Pol e tongeni

³ Kemem tibi bura una gow e ti mok gii ini tikas ku saske lo, usi ini eu tek tikas eu sikseni e ti tubiil ilo faim kemem.

⁴ E tam. Ilo mara mok kemem gow, kemeu fanangsi ini kemem ta tongge na mus tikin ke Deo: kemem ti rawas ilo bala fan mafet; biing na ongker ma lo biingsak,

⁵ lo biing ri paket kemem, lo biing ri rek famti kemem, biing tongge fuunfuun ri tiim una bero i kemem; lo fam biing kemeu faim tuntun, lo fam biing kemem tibi masun kausi ma lo fam biing kemeu melmel biis;

⁶ ilo bala sinang e kalkaliis, ilo sinang na atausimale, ilo sinang na balamas ma fakausi re fa; ilo bala Tangwa Riis ma ilo bala sinang na fabur tikin;

⁷ ilo sunwar tikin kemem war ini ma ilo rawas ke Deo; kemeu puse patpat lo sinang e riis are asok ma sombo ilo galu miil ma ilo galu kais;

⁸ tikin lo matlawen fa ri tow ma fa ri tibi tow tif kemem, fa ri fotpuris kemem ma fa ri resnge kemem. Kemem sesngeni e fan warwar e tikin, safle fa lo re tongge ri peteng ini kemem ta tongge na gurgurum.

⁹ Ri parfat kausi lo kemem, safle ri par kemem areini tongge e tek ti asri. Fatfatat ma kemem ku met, safle par - kemem liuliu gii wa; ri paket kemem, sakle ri tifik paketmet i kemem;

¹⁰ kemem sangkuuluung, sakle kemem sagisu fefeal; kemem sasngal, sakle kemem gau re tongge fuunfuun ka mel e tuba ri; e tek ton ninsiamem, sakle kemeu mel lo mara mok.

¹¹ Gam na tongge tingna Korin, kemem sau

peteng ten sekit tif gam ma fabur kemem ka la bakir tikin usi gam.

¹² Kemem tibi bingfamti e fabur kemem usi gam, sakle gam tibom, gau bingfamti e fabur kemi usi kemem.

¹³ Ya war sing gam gii are ya war singe tanga siksikuang, gau ming, gam samusu bur kemem.

Mangena sok tiim tura re tongge ri tibi titinge

¹⁴ Gam u mangena sok tiim tura re tongge ri tibi titinge, anwarow sinang e riis e tibi fasi una sok tiim tura sinang saksak ma anten e tibi fasi una sok tiim tura anor.

¹⁵ Ming, Kristus ma Satan e tibi mel e tikii sangsang ke ru. Ma kaltu e titinge e tibi mel e tikii sangsang kia are neng a ka tibi titinge.

¹⁶ Felun Nining Bakir ke Deo ma fan deo gur-gurum e tibi mel e tikii sangsang e a-uu falifu i ru. Le kiar ta Felun Nining Bakir ke Deo, aregii i tibom kabuk peteng,

“Yau melmel tura ri ma ya ku fesfes ina balri, ma ya ku ta Deo keru ma ri ku ta tongge kiang.”

¹⁷ “Iya, gam samusu la kosing ri
ma gam ku tibi tiim tura ri,
ma gam u tibi puse lo ti mok e du,
usi yau a-uu lo gam.”

¹⁸ “Ma ming, Taufi se e rawas sekit e war aregii,
Yau ta Taumi,
ma gam ku ta berberat kiang.”

7

¹ Ilea konona fenfenngong, anwarow Deo e sam tow e limlim gii tif kiar, kiar samusu fakalkali-isnge kiar tibom kosnge fan mok gii ka pete du

ine pinumforer ma tangtangwarer ma kiar ku melmel riis sekit na mata e Deo, le kiar sokeni ma natkeni tikin.

Fefeal ke Pol

² Gam samusu ipki e balbalmi usi kemem. Kemem tifik su gow e ti tubiil lo tikas, kemem tifik su famu ine tikas wilo tubiil ma kemem tifik su kep fofoesngeni e ti mok ke tikas.

³ Ya tibi war ine sunwar gii ini una bero i gam. Ya sam war lewa famu ini kemeu bur gam tikin ma ini lo biing saksak ma lo biing kausi, kemem sam tiimtiim tura gam.

⁴ Ya titinge tikin lo gam ma ya fefeal bakir tikin lo gam. Melmel kemi e farawasnge yau tikin. Lo fam biing kemem ta ilo bala fan mafet, ya su fuunfuunuf ine fefeal.

⁵ Biing kemeu fespuek una Masedonia kemem tongeni e fan mafet fuunfuun ma tongge ri fagorot sing kemem ma ansoke ka ta ulo balbalmem. Kemem tibi fasi una manau singe fan mafet.

⁶ Sakle Deo, se gii ka gonggongte re tongge lo biing na sangkuuluung, i e gongte kemem ine fespuek ke Taitus.

⁷ Ma e tibi ta ini lo safle fespuek kia, e tam, ming, lo biing gam gongteni. I e peteng tif kemem ini gau bura tikin una par yau, sangkuuluung bakir kemi ma balbalmi usi yau, iya fefeal kiang ka la fuunuf tikin ine fanenger fam biing.

⁸ Ma le pas kiang ku pete mafet ine balbalmi, ya tibi sangkuuluung tibom singi. E tikin, famu ya sangkuuluung, le ya parfat ini pas kiang e

pete mafet ine balbalmi, sakle e su ta lo borom pansumbiing.

⁹ Iya gii ya su fefeal. E tibi ta ini anwarow gam sangkuuluung, sakle anwarow sangkuuluung kemi, e famu i gam una iksi e balbalmi. Anwarow sangkuuluung kemi e puek aregii Deo ka bura ma kemem tibi bero ine tikas lo gam.

¹⁰ Anwarow sangkuuluung gii ka puek ususi e fabur ke Deo eu fasus ine sinang na sangikis gii ku famu ine kaltu use faliunge ma e tibi fasi una tafu e ti sangkuuluung. Safle sangkuuluung gii ka puek singe kaltu mung, sangkuuluung a eu fasus ine minet.

¹¹ Par lo sa gii sangkuuluung gii ka puek singe Deo e fasus ini ilo gam: fabur bakir tikin una fafen i gam; gam sau fanangsi ini gam sam tibi ta gam ilo bala fan sinang saksak; gau balasak ine fan tubiil; gam soke; fabur bakir tikin kemi; ma gam sau fanangsi ini gam sam gow e mara mok e riis una fariisu e fan mok gii.

¹² Ya siisiit tif gam, e tibi ta ini anwarow lo kaltu a ka gow e tubiil, tam ini anwarow lo se a i ka gow e tubiil lo, e tam. Ya siisiit tif gam usi ini na mata e Deo gam u bou pari ini are gau fafen tikin i gam tif kemem.

¹³ Fan mara mok gii e farawasnge kemem.

Fatalu e rawas a kemem ka kepe, kemeu fefeal tikin lo biing kemeu pari e singmat na fefeal ke Taitus, anwarow gam nano gam sau pete balamas mil ine tangow.

¹⁴ Ya sam ketnge gam tife Taitus ma gam tibi pete maiyai i yau. Safle mara mok kemem sau peteng ini tif gam e tikin, ilea sunwar ming gii

kemem ka tow tife Taitus, e fafanas ten ini mara mok gii e tikin.

¹⁵ Fabur ke Taitus e la bakir tikin usi gam biing i e sagif famila e niongne kemi biing gam areni tura soksoke ma banban.

¹⁶ Ya fefeal anwarow titinge kiang lo gam e kiruur.

8

Pol e farawasnge re fang Korin tura sinang na fafafen

¹ Ma gii tanga tuaklik, kemeu bura ini gam u parfat lo warfakausi Deo e sam tow tifre fan sios ina Masedonia.

² Singmat na mafet e puek talo ri ka tofo e balbalri. E tikin, ri sasngal tikin, safle fefeal keru e la fuunuf tikin ma ri ka fefeal tikin una tow e finafen keru.

³ Ya peteng tikin, ri tow e finafen e fasi use rawas keru, ma ming e kanek iyat ine rawas keru. Ri bura ini riu gorgorot aiya,

⁴ gii ri ka gatom rawas i kemem una a-uu lo ri ini riu tow ming e fan mani keru are finafen keru tifre tongge na titinge ina Jerusalem.

⁵ Ma ri tibi gow aregii kemem ka sangfi, sakle baba tikii, ri ta ri tibom tife Taufi ma wimi tif kemem ususi e fabur ke Deo.

⁶ Iya kemem ka gatom rawas ine Taitus se e sam tofnguefu e faim na fatengis gii falifu i gam una la faropo.

⁷ Sakle aregii gam kabuk bilseni rawas e mara mok, ilo titinge, ilo warwar, ilo parfat, ilo fam faim tuntun gam gow ma ilo fabur kemi usi

kemem, arik, gam u faim rawas ming ilo bala faim na fatengis gii.

⁸ Ya tibi tungen gam, sakle ya bur tofo e fabur a gam ka mel lo, ini e tikin, tam e tam. Yau fatofotura fabur kere fanenger fan sios.

⁹ Le gau parfat lo fatengis ke Taufi Yesus Kristus, ini e tikin, i e mel e tuba, sakle naforer, i e puek ka ta sasngal, usi ini tikin lo sasngal kia, kiar u puek ku ta tongge e mel e tuba ri.

¹⁰ Ma i gii e sunwar kiang tif gam use sa e riis ini gam u usi ilo bala sangsang gii. Lo matamfaim wa, gam ta tongge baba tikii una fafen, ma ming gam ta tongge baba tikii una mel lo fabur una gorgorot aiya.

¹¹ Gii faropo e faim a ku rop ususi e fabur tikin a, gam ka mel lo. Fafen ususi e rawas kemi.

¹² Anwarow le gam ku mel lo fabur una fafen, Deo eu bura ming e finafen kemi, ususi e sa tikii neng tikii neng e mel lo ma e tibi ta ini tinglo sa i e tibi mel lo.

¹³ Ya tibi war ine sunwar gii ini gam ku ules re fa ku la fuun e fan mok kerì ma ini gam ku la sasngal, sakle ya war ini usi ini gam nano gam u tiin ngo.

¹⁴ Gii ma ka mel e fan mok fuunfuun kemi, gam u ules re fa, usi ini biing gam u pospos, riu subuk ules gam, ma gam nano gam ku tiin ngo.

¹⁵ Aregii ri kabuk siitufu ilo Sunwar Pepe;
“Se gii ka awit fuunfuun, fan tuan a i ka awit e tibi fuun iyat ine fabur kia,
ma se gii ka tibi awit fuunfuun, fan tuan a i ka awit e tibi pu ine fabur kia.”

Pol e tuleni e Taitus wina Korin

¹⁶ Sakle ya aro singe Deo se e sam tafu e tikii sangsang gii ya ka mel lo usi gam ilo bala e Taitus.

¹⁷ Le Taitus e tibi su a-uu lo safle gatgatom kemem, sakle i e sa la usi gam tikin lo fabur kia tibom tura singmat na fefeal.

¹⁸ Kemem tuleni ming e neng e tualikrer nami. I e se gii fan mara sios ri ka resngeni, anwarow lo faim kia una sesesngeni e Konona Sunwar.

¹⁹ Ma ming, fan sios ri sau bom sikii una talnge kemem, biing kemem kepe lala e finafen gii kemem ka fabeku usi ini kiar u nawen singe Taufi tibom ma una fanangsi e fabur na faules kemem.

²⁰ Kemeu fatalnge usi ini kemem ku fakale lo re tongge ini eu tek tikas eu fasi una oteng kemem ilo ti tubiil lo biing kemem kepe lala e finafen bakir gii.

²¹ Le kemem sangsang bakir una gow e sa e riis. E tibi ta ini safle na mata e Taufi tibom, sakle namatre tongge ming.

²² Kemem tuleni ming e neng e tualikrer tura ru. I e sau bou fanangsi kemem ini i e mel e fabur kia una faim faules, tikin lo mara sal. Ma gii fabur kia una faules e faf bakir anwarow i e titinge lo gam.

²³ Use Taitus, i e ta taltalung, ma i e faim tiim tura yau i falifu i gam; use un tualikrer, ru kep tafu e fan sios ma fam faim ru gow eu tow e nawen tife Kristus.

²⁴ Iya gam na fang Korin, gam samusu fanangsi re tuul kaltu gii ine antikin lo fabur kemi ma

anwaran sangsang lo fefeal kemem lo kemi, usi ini fan sios riu fasi una pari.

9

¹ Gii e am tibi fasi ini yau siisiit mil tif gam una sesngeni e fam faules tifle tongge ke Deo ina Jerusalem,

² anwarow ya parfat ini gau fabur una faules, iya ya ka resngeni lala tifle tongge tingna Masedonia. Ya peteng tifri ini lo matamfaim wa, gam na tongge tinglo prowins ina Akaiya gau fagati gam una fafafen. Ma sinseng lo gam e sau famtete e balbalre fa fuunfuun lo ri ming una fafen.

³ Sakle ya tibi bura ini fan warwar gii kemem ka gow una akteni e asasmi tura sinang a eu la ta fan warwar fofoes, e tam. Ya bura ini gam u fagati gam una tow e finafen kemi are lewa ya kabuk peteng tifri, iya ya ka tuleni e tuul tualikrer usi gam.

⁴ Anwarow, le tikas lo re tongge tingna Masedonia ku mi nami yau ma ku sa pari ini gam tibi fagati gam, kemem u la maiyai ma gau ming gam u la maiyai.

⁵ Iya ya ka gow e sangsang kiang ini yau tuleni famu e tuul tualikrer usi gam una la ropo e fam fagati lo finafen lewa gam kabuk peteng ini. Ma lo biing kemem u puek usi gam, tongge riu pari ini finafen kemi e ta finafen na fabur, ma e tibi ta ini finafen na fatungen.

Fafen tura fefeal

⁶ Sangsangfi e sunwar gii: Se a ka tibi ume fuunfuun, i eu fitlii fan tuan e tibi fuun. Ma se a ka ume fuunfuun, i eu fitlii fan tuan fuunfuun.

⁷ Tikii neng tikii neng lo gam e samusu fafen aregii bala ka bura, ma e tibi ta ini tura bala kumuul ma ini tikas eu tungni, anwarow Deo e bura e kaltu e fafafen tura fefeal.

⁸ Ma Deo e fasi una fafonsi gam ine warfakausi kia, usi ini lo mara mok lo an mara biing, gam u kepe e fan mara mok ususi e fabur kemi ma ku fuun e fan mok kemi una musngeni e konona fam faim.

⁹ Aregii ri kabuk siitufu:

“I e sau fafen falek ine fam finafen kia tifle fan sasngal,

sinang riis kia eu ngongo bingne.”

¹⁰ Ma gii kaltu una fafafen ine firfiran au tifle tongge na samsabel firfiran au ma beret una enen, i eu fen fuunfuun i o ming ine firfiran au ma ku gow ku fira fuunfuun ine konona sinang.

¹¹ Ma Deo eu fen gam ine mara mok fuunfuun, usi ini ku fasi sing gam una fenfen re fa. Biing kemem u kepe fam finafen kemi tifle fa, riu tow e aro tife Deo.

¹² Sinang una fafafen gii gam ka gowgow, e tibi ta ini una su ules re tongge ke Deo lo fa mok ri pospos lo, sakle ming, e ta ini una gau ri, ri ku katfariis fuunfuun ine Deo.

¹³ Ma anwarow faim a gam ka gowgow e fanangsi ini titinge kemi e tikin, tongge fuunfuun riu katfarsi e Deo, anwarow gam usi e konona sunwar lo Kristus, a gam kabuk sesuupuek ini, ini

gam titinge lo, ma ming lo sinang una fasa faliu ine fan mok falifu i gam tura ri ma tura neng e fa.

¹⁴ Ma ri ku nining usi gam tura singmat na fabur ma fatengis, anwarow Deo e fen fuunfuun i gam ine singmat na warfakausi kia.

¹⁵ Kiar u aro singe Deo lo finafen kia tif kiar, gii kiar ka tibi parfat ini are kiar u war lo.

10

Fakale ke Pol lo faim kia

¹ Yau Pol, tikin lo faporo ma sinang na teltel-matuk ke Kristus, ya gatom rawas i gam. (Fa ri war aregii, biing ya melmel tura gam, ya dol, sakle biing ya la ta i tapak i gam, ya gow e fan warwar rawas.)

² Ya gatom rawas aregii, gam u tibi gow e ti fan sinang gii ku tungen yau una war ine fan warwar e rawas biing yau sala. Safle e tikin, ya fasi una war rawas singre fa gii ka sangfi ini kemem su ususi e sinang tinglo nal gii.

³ Kemeu melmel ilo nal, sakle kemem tibi fafapaket are tongge tinglo nal.

⁴ Mara mok na fafapaket gii kemem ka mel lo, e tibi ta fan mok na fafapaket tinglo nal. Safle kemeu fapaket ine fan rawas ke Deo una bero ine fam balo rawas gii ka fakale lo kemem.

⁵ Kemeu bero ma tii ine fan sinang na fasange ma kayan gii ka fasi una gau re tongge ri ku tibi parfat lo Deo, ma kemem ka rekfamti e fan mara sangsang kemem, usi ini eu ong singe fabur ke Kristus.

⁶ Ma biing niongne kemi e sam la fasef, kemem u nene una tow e mafet tifle mara sinang na fafasange.

⁷ Gam su ikseni e parpar ina male. Le tikas ku sangfi ini i e ta ke Kristus, i e samusu sangfi ini kemeu ming, kemem ta ke Kristus are i.

⁸ Ya tibi maiyai una resnge kemem tura rawas gii Taufi ka tow tif kemem una musmusngeni, anwarow i e bura ini kemem u farawasngeni e titinge kemi ma e tibi ta ini una bero i gam.

⁹ Ya tibi bura ini gam u sang ini ya bala pete soksoke i gam ine fam pas kiang.

¹⁰ Anwarow fa ri peteng aregii, "Fam pas kia e mafet ma e mel e fatungen ilo, safle biing kemeu faparnge i kemem, e par areini e tek ti rawas kia ma fan warwar kia e su ta fan sunwar fofoes."

¹¹ Matang kaltu a ri samusu parfat ini fan sa kemem setseti ilo bala fam pas kemem lo biing kemem ta i tapak i gam, fan mok a, lo biing kemem u ta tura gam, gam u pari tikin ilo fan sinang kemem.

¹² Kemem sang soke una fatofa e melmel kemem tura re tongge a, ri ka bou petpeteng ini ri riis. Biing ri fatofa e ri tibom tura fan melmel keru tibom, ma ri ka ikseri tibom tura ri tibom, e fanangsi ini ri tibi atausimale.

¹³ Kemem u tibi kep bakir i kemem ku suu ina male ine faim kemem. Sakle kemem u fanangsi e kayan kemem ilo bala faim Deo e sam tow tif kemem. Ma faim a eu la tonge gau ming.

¹⁴ Kemem tibi kayan ku suu ina male ine faim kemem, le kemeng gi tifik la puek talo gam, anwarow kemem ta tongge baba tikii una sa

puek talo gam una Korin tura Konona Sunwar ke Kristus.

¹⁵ Ma kemem tibi kayan ku suu ina male ine faim kemem lo ti faim fa ri sam gow. Kemem nene tura titinge ini, titinge kemi eu fafaf lala, usi ini faim kemeu ming falifu i gam eu faf bakir,

¹⁶ ma kemem ku fasi una sesngeni e konona sunwar ilo fan male ilo galu lo gam, anwarow kemem tibi bura una kayan lo fanenger fam faim a fa ri kabuk gow ilo fanenger fang galgalu.

¹⁷ Sakle, "Se gii ka kayan, i e samusu kayan lo Taufi."

¹⁸ Le Deo e tibi fasi una fotngi e se gii ka bom resresngeni e asow ini e ta kaltu riis, safle se gii Deo ku fotngi ini kaltu riis, iye kaltu a i mung e riis.

11

Pol ma fan apostel gurgurum

¹ Ya bura ini gam u a-uu lo yau, ya ku bi war balik are ton lomba, safle gii gam sam gorot aiya.

² Ya sangsang fuunfuun tikin usi gam, aregii Deo ka sangsang fuunfuun usi gam, are kuuf ma gam ka la kosnge Kristus. Ya sam ulau kalkale gam tife Kristus are matuk kemi, usi ini yau ta gam tifi are polsom mapek.

³ Safle ya soke are ri ka pete taltal ine sinsinangumi kosnge konona titinge tikin kemi lo Kristus, are lewa sii ka guruh ine Ewa.

⁴ Anwarow gam, gam su fefeal tikin una ongongne singre seri a ri ku pupuek usi gam una sa sesesngeni e fan warwar lo neng neng e Yesus. I e tibi ta ini Yesus gii kemem ka sesesngeni e

sunwar lo. Ma gam su fefeal le ri ku tow e neng e tangwa kuriik tif gam ine neng gii gam kabung kepe. Ma gam su fefeal ming una ongni e neng neng e konona sunwar ine su gii gam kabuk a-uu lo.

⁵ Safle ya tibi sang ini ya fik su pu balik ire fa a ri ka foteng ri ini fan apostel lamlam.

⁶ E tikin, ya tibi parfat kausi una gongon, sakle e mel e parfat kiang. Parfat gii kemem sau fanangsi kabuk ten sekit sing gam ilo mara sal.

⁷ Are ini, gam sang ini ya tubiil, le ya tibi faran mani sing gam lo biing ya sesngeni e konona sunwar ke Deo tif gam? Ya fapor yau tibom, usi ini yau akte gam.

⁸ Ya kinau tikin lo sinang una a-uu lo mani singre fanenger fan sios, usi ini ya ku faim una ules kemi.

⁹ Ma biing ya melmel tura gam ma ya ka sasngal lo ton mok, ya tibi gow ini tikas lo gam ku kepe e mafet lo, anwarow tanga fenfenngong lewa ri ka puek tingna Masedonia ri sa fen yau ine sa ya sasngal usi. Ilea, ya sam gow ini eu tek tikas lo gam eu kepe e ti mafet, ma ya sam gorgorot aiya ku la.

¹⁰ Anwarow antikin ke Kristus e ta ilo yau, e tek tikas lo re tongge ilo bala fan rijen ina Akaiya e fasi una fakale lo kayan lo yau tura sinang gii.

¹¹ Usi e tamu ya ka war aregii? E ta ini anwarow ya tibi bur gam? E tam, Deo e parfat ini ya bur gam tikin.

¹² Ma yau tibi manau una gow e fan mok gii ya kabuk bilbilseni, usi ini yau fakale lo seri a ri ka bura ini riu parfailliim ri ini ri su ngo are kemem

lo fan sa ri kayan lo.

¹³ Le matang kaltu aiya ri ta fan apostel gurgurum ma ri ta tongge na faim gurgurum. Ri su ngarngar ta fan apostel ke Kristus.

¹⁴ Ma e tibi ta ini ti mok una kuufsak usi, anwarow satan ming e su ngarngar ta anggelo tinglo anten.

¹⁵ Ilea, e tibi ta ini mok una kuufsak usi ming, le tongge na faim kia ri ngarngar ta tongge na mus ke sinang e riis. Wimi riu kepe e fimfil ususi e fan sinang keru.

Pol e kayan lo mafet kia

¹⁶ Yau war mil, gam u tibi sang ini ya na lomba. Safle le o ku sang aiya, arik, o su ongne sing yau areini o ongne singe lomba, usi ini yau bi kayan balik.

¹⁷ Lo biing ya kayan aregii lo fan mok ya parfat lo ini e tikin, ya tibi gongon aregii Taufi ka bura, sakle ya gongon are ton lomba.

¹⁸ Ma anwarow fa fuunfuun ri kayan lo ri tibom ususi e sinang tinglo nal gii, yau ming, yau kayan.

¹⁹ Gam, gam su ongongne singre fan lomba, anwarow gam sangfi ini gam atausimale tikin!

²⁰ E tikin, le gam, su yaufufomi tifre tongge a ri ka su tungtungen falek i gam, ri ka sorom fafalek, ri ka kepkep fofoesngeni e fan mok kemi, ri ka kepkep feti ri, ma ri ka tutut gam ilo matmatmi.

²¹ Ya maiyai tikin una peteng ini kemem tibom, e tek ti rawas kemem una gorot aiya!

Safle sese mok a ri ka tibi soke una kayan lo - ya gon are ton lomba - yau ming, yau tibi soke una kayan lo.

²² Le ri ku kayan ini ri ta fan sikin Ibru tikin, yau ming ya na sikin Ibru. Le ri ku ta iri na fan sikin Israel tikin, yau ming ya na sikin Israel. Le ri ku ta ini iri na berberat ke Abra-am, yau ming ya na sikow e Abra-am.

²³ Le ku ta ini ri na tongge na mus ke Kristus, yau ming ya ta konona kaltu na mus ke Kristus, iyat iri nano. (Gii ya gongon are tong kaltu e lomba.) Ya sau faim rawas iyat iri nano, ya sam ta ulo rerek lo fam biing fuunfuun iyat iri, fam fanapis tongge ri gow lo yau e kerker tikin iyat iri, ma ya sau milmil tinglo bala ampolo lo fam biing fuunfuun.

²⁴ Fan Juda ri sam napis yau lo e lim e biing, ine an napnapis. Lo tikii neng tikii neng e biing, ri sagisu napis yau ka muut lo e tuul e sangful ma e siu.

²⁵ E tuul e biing ri fis yau ine sung kalut. Tikii neng e biing, ri rang yau ine fatfat. E tuul e neng e biing, sip e sak i yau una kasap. Tikii neng e pan siat ma tikii neng e pam panambiing ya bok lala ulo balan of leii iyat.

²⁶ Ya sau fesfes lo fam fines tapak fuunfuun. Ma lo fines kiang, fatfatat ma ya ku tongtongeni e fan mafet singre fan dan, fan mafet singre tongge saksak, fan mafet singre tongge lo yau tibom ma singre fan Jentael ming, fan mafet ulo bala fan taon ma tinglo fan male ina male ine fan taon, fan mafet singe balang kasap. Ma ming, fan mafet singre tongge ri ngar ta tanga tuaklik ilo bala

Kristus.

²⁷ Ya sau musmusngeni e fam faim e tuntun tikin. Fam biing fuunfuun ya parpar ene. Yau sau fitfitol ma ya sau metmet dan, ma lo fam biing fuunfuun e tek ti tuan aiyang. Ya sam la met na patpatuk ma ya sam la met na biilbiil.

²⁸ Ilo poktow e fan mafet gii, ya kepkepe e mafet bakir tikin lo tikii neng tikii neng e biing singe sangsang kiang usi re fan sios.

²⁹ Le tikas ku fomain balik lo titinge, yau ming yau ongni ini ya fomain. Ma le ri ku famu ine tikas wilo tubiil, fatengis kiang usi eu bakir tikin.

³⁰ Le ku ta ini ya samusu kayan, yau su kayan lo fan sa gii ka fanangsi ini e tek ti rawas kiang.

³¹ Deo, Tamow e Yesus Kristus, seriu katkatfarsi bingne, i e parfat ini ya tibi guruh.

³² Una Damaskus, gawana ulo pikliu e king Aretas e fauun, ri ka efe kaleni e balo gii ka lifti e siti usi ini riu bingfamti yau.

³³ Sakle ri fauli yau ulo bala dik tinglo windou lo balo ma ya ka ifit ine gawana.

12

Numbiil ke Pol ma anser na titi kerker ini

¹ E tikin, kayan kiang e tibi fasi una faules, safle ya samusu kaikayan ku la. Yau seseng ine fan mok e ngo are numbiil ma fan warwar borong Taufi e fanangsi.

² Ya parfat lo neng e kaltu ilo Kristus, Deo e kep kanek ini uiyat ulo balambat baba e tuul, lo e tikii sangful ma e fet na matamfaim famu. Le ku ta ini

tura pinumfow, tam e tibi ta ini tura pinumfow, ya tibi parfat - Deo tibom e parfat.

³ Ma ya parfat ini kaltu gii Deo e kep kanek ini una la ilo paradaes, sakle ya tibi parfat ini Deo e kep kanek ini tura pinumfow, tam sakle tangow, Deo tibom e bou parfat,

⁴ ini kaltu a ka kanek una paradaes, i e ongni e fan warwar gii Deo ka tibi a-uu lo re tongge una war lo, ma e pepe tikin una sesngeni.

⁵ Yau kayan lo matang kaltu aiya, sakle yau tibi kayan lo yau tibom, safle lo fan mok gii ya ka tibi rawas singi.

⁶ Ma le ya ku kayan lo yau, ya tibi ta lomba, anwarow ya peteng tikin, sakle yau tibi gorot aiya, usi ini eu tek tikas eu resnge yau iyat ine sa e riis, ususi e sese mok ya gowgow, tam ya petpeteng ini.

⁷ Deo e sau fanangsi yau ine konona fan mok sekit, sakle e tibi bura ini yau kep bakir lo, iya i ka toufu e anser ilo fong una petpete ongker ine fong. Anser a e ta amfinaun ke satan Deo e tuleni una bero i yau usi ini yau tibi akteni e asang tibom.

⁸ E tuul e biing ya nining singe Taufi, ini i eu tii ine mok gii tinglo yau.

⁹ Ma Taufi ka war sing yau aregii, "Fatengis kiang usi o e fasi una fabonti e fan mok o sasngal usi, anwarow rawas kiang e fespuek tikin ilo re tongge ri tibi rawas." Iya ya ku kayan ma gasgas tikin lo fan mok kiang a ka tek ti rawas keru, usi ini rawas ke Kristus eu ta ilo yau.

¹⁰ Ilea, ya fefeal ini e tek ti rawas kiang, tongge

ri fotpuris yau, ya ka kepe mafet, tongge ri bero i yau, ma ya ta ilo bala antuntun, nafow e Kristus. Le lo biing ya tibi rawas, yau kepe rawas.

Pol e sangkut tikin use re fang Korin

¹¹ Ya gorgorot are ton lomba, singi gam tibom gau famtet yau una gorgorot aiya. E kausi le gam gi sam sesuupuek ine konona fan sinang kiang, sakle gam tibi sesuupuek ini. E tikin, ini ya ta mok fofoes, sakle ya tibi fik su pu balik ire fa a ri ka foteng ri ini fan apostel lamlam.

¹² Fan mok gii ka fanangsi ini ya ta apostel — fan tintof, fan mok na sangfuunfuun, fan mok na tibou fuut — ya bilseni falifu i gam tura singmat na balamas ma ya tibi fomain lo biing ya tupngeni e mafet.

¹³ E su tikii mok ya tibi gow, ini yau faran mani sing gam, aregii ya kabuk gowgow lo re fanenger fan sios. Ma le gam kabuk sangfi ini ya par pu i gam, kiskam! Gam samusu sangintafngi e tubiil kiang!

¹⁴ Gii ya sau fagati una gow e fines baba e tuul kiang una la fu lo gam safle yau tibi tow e ti mafet tif gam, ma ya tibi bura e tubami, sakle sa ya bura gii ninliu kemi. Anwarow, berberat ri tibi forforeuf use re tamtamri ma tintinri, sakle tamtamri ma tintinri, riu forforeuf use re berberat keru.

¹⁵ Ya fefeal tibom una faules ine mara mok ya mel lo usi gam ma tow ming e ninliu kiang usi gam. Iya le ya ku bur gam bakir, gam u su bur yau balik?

¹⁶ Ma fa lo gam ri peteng ini ya tibi tow e ti mafet tif gam, safle ini ya ta kaltu parfat, gii ya ka faliilnge gam ine fang gurum.

¹⁷ Are ini? Ya kepkep fofoesngeni e ti ton mok kemi tikin lo re tongge a ya ka tultule ri usi gam?

¹⁸ Ya faraungeni e Taitus una la usi gam ma ya ka tuleni e neng e tualikrer tura. Are ini, Taitus e kep fofoesngeni e ti ton mok kemi? E tam. Kama faim tiim tura tikii sangsang ma kama ka usi e tikii sal.

¹⁹ Gam sangsangfi ngan ini kemeu fafakale lo kemem usi gam? E tam. Kemem warwar ine fan mok gii na mata e Deo are tongge ilo bala Kristus; ma konona fenfenngong, mara mok kemem gow e ta ini una farawasnge gam.

²⁰ Anwarow ya soke ini biing yau sa puek ma ya ku tibi sa pari ini gam ngo aregii ya ka bura, ma gam ku tibi pari ini yau ngo aregii gam ka bura. Ya soke are ya ka sa pari e ti fan matan melmel aregii: sinang na fatinge faliu, sinang na mer, sinang na balasak, sinang na fase, sinang na fotpuris, sinang na borbor, sinang na bom resnge, ma sinang na tibi melmel kausi.

²¹ Ya soke ini biing yau puek mil, kek Deo eu fapor yau na matmi ma ya ku tengis bakir ire fa gii ri kabuk tubiil ting famu ma ri ka tifik iksi e sinsinanguri kosngi e fan sinang e du, sinang na faet falek ma fam fabur saksak ri gowgow.

13

Fines baba e tuul ke Pol

¹ Neng gii neng e fines eu ta fines baba e tuul kiang una sa fu lo gam. Sunwar Pepe ke Deo e war aregii, “Mara tubiil eu puek malal le ku u tam ku tuul e kaltu riu pari ma ri ku sesuupuek ine ton sinseng lo, lo biing na anganggon.”

² Ya sau peteng tif gam lewa lo fines baba e u ya sa fu lo gam, ma gii e tibi ta ini yau inais gam, ma ya ku peteng mil ini tif gam. Le ya ku mil usi gam, yau tow e mafet tife se gii kabuk tumtubiil ting famu tam seri ming a,

³ singi gau bura ini gam u pari e ti tikin lo, ini ya warwar ine fan warwar ke Kristus. Gam u tibi sang ini i e tek ti rawas kia una faim i falifu i gam, i e mel e singmat na rawas kia.

⁴ E tikin ini i e tek ti rawas kia lo biing ri tut famti ulo aupaket. Sakle tikin lo rawas ke Deo, i e liu. E su ngo ming are kemem. Kemem nano e tek ti ton rawas kemem are Kristus, sakle tikin lo rawas ke Deo kemem liu ilo Kristus una faim sing gam.

⁵ Gam samusu ikse gam tibom una pari ini gam titinge tikin, tam e tam. Ikse gam tibom. Gam tibi parfailmi ini Yesus Kristus e ta iyai lo gam? Ma le ku tam, e tikin, titinge ke mi e tibi tikin.

⁶ Ya titinge ini gam u parfailmi ini kemem titinge tikin lo Yesus.

⁷ Gii kemem nining singe Deo ini gam u tibi gow e ti tubiil. E tibi ta ini usi tongge riu pari ini kemem ti rawas ilo fan mafet gii. Sakle usi ini gam u gow e sa e riis, ma le tongge ri ku sangfi ini kemem sam luut, tafu.

⁸ Le kemem tibi fasi una gow e ti mok una sangeni e antikin, sakle kemem u su gow e sa e

riis use antikin.

⁹ Kemeu fefeal lo biing e tek ti rawas kemem ma gam ka mel lo rawas; ma kemem nining usi gam ini titinge kemi eu riis fasef sekit.

¹⁰ Anwarow gii ya ka seti e fan warwar gii ma ka ta yau i tapak i gam, e ta usi ini biing yau sala, yau tibi sa faim tuntun ine rawas ma miang. Taufi e tow e rawas ma miang una farawasngeni e titinge kemi ma e tibi ta ini una bero i gam.

Rorop lo fan warwar ke Pol

¹¹ Gii, tanga tuaklik, siaro tif gam. Gam samusu fariis gam ku la riis fasef, gam samusu a-uu lo fan warwar kiang, gam u su ta ilo tikii sangsang, melmel na balamas. Ma Deo se e sagisu fafafen ine sinang na fabur ma balamaris, eu ta tura gam.

¹² Areni e tikii neng tikii neng ine faoseng tarawen.

¹³ Tongge ke Deo gii inais yau ri tow e siaro keri tif gam.

¹⁴ Tafu e fatengis ke Taufi, Yesus Kristus, ma fabur ke Deo, ma sinang na tiim ke Tangwa Riis ku ta tura gam nano.

Konona Sunwar lo Yesus Kristus
The New Testament in the Feni language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Feni long Nuigini

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Feni (Warwar Feni)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-08-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Aug 2025 from source files dated 11 Aug 2025

ae8d0c87-7c81-533b-9a3a-4c01263a13a8